Cena egz. 8 zł

Informator Przemysłowy

Rok II. Nr. 1

Kraków 20 stycznia 1946.

Wydziału Przemysłowego Urzędu Wojew. w Krakowie

Adres Redakcji — Administracji — Ekspedycji: Kraków — Plac Szczepański 5, pokój 92.
Redakcja i administracja czynna codziennie od godziny 10—13 z wyjątkiem soboty, niedzieli i świąt.

Nacjonalizacja przemysłu

Ustawa z dnia 3. stycznia 1946 r. o przyjęciu na własność Państwa podstawowych gałęzi gospodarki narodowej.

Poniżej podajemy tekst ustawy o nacjonalizacji według druku KRN nr. 73 z uwzględnieniem poprawek zawartych w drukach KRN 77 i 78.

Art. 1.

Dla planowego odbudowania gospodarki narodowej, zapewnienia Państwu suwerenności gospodarczej i podniesienia ogólnego dobrobytu przejmuje Państwo na własność przedsiębiorstwa na zasadach niniejszej ustawy.

Art. 2.

1) Bez odszkodowania przechodzą na własność Państwa przedsiębiorstwa przemysłowe, górnicze, komunikacyjne, bankowe, ubezpieczeniowe oraz handlowe:

a) Rzeszy Niemieckiej i byłego Wolnego Miasta Gdańska,

b) obywateli Rzeszy Niemieckiej i byłego Wolnego Miasta Gdańska z wyjątkiem osób narodowości polskiej lub innej przez Niemców prześladowanej,

c) niemieckich i gdańskich osób prawnych z wyłączeniem osób prawnych prawa publicznego,

d) spółek kontrolowanych przez obywateli niemieckich lub gdańskich albo przez administrację niemiecką lub gdańską,

e) osób, które zbiegły do nieprzyjaciela.

2) Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami ustali w rozporządzeniu, jakie osoby i spółki oraz w jakim trybie będą uznane za podlegające przepisowi ust. 1) lit. b), c), d), e).

3) Przedsiębiorstwa niemieckich i gdańskich osób prawnych prawa publicznego (ust. 1, lit. c) przechodzą na własność odpowiednich polskich osób prawnych. W braku takich osób lub w razie zbiegu zainteresowań kilku osób prawnych uchwała Rady Ministrów oznaczy osobę prawną, na własność której ma przejść przedsiębiorstwo.

4) Z mocy przepisu niniejszego artykułu nie przechodzi na własność Państwa lub osób prawnych prawa publicznego przedsiębiorstwo określone w ust. 1):

a) które zostało zajęte lub skonfiskowane przez b. władze okupacyjne, chyba, że stanowiło ono przed tym własność Skarbu Państwa lub wspomnianych osób prawnych, albo zajęcie lub konfiskata dotyczyły przedsiębiorstwa osób lub spółek, wskazanych w ust. 1) i 2).

b) którego wyzbycie się na rzecz osób i spółek wymienionych w ust 1) i 3) nastąpiło po dniu 1 września 1939, pod wpływem groźby, uprawniającej właściciela zbywającego przedsiębiorstwo do uchylenia się od skutków prawnych oświadczenia woli.

5) Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami określi tryb ujawnienia w księgach hipotecznych (gruntowych), w rejestrach handlowych i innych rejestrach publicznych przejścia na własność Państwa lub osób prawnych prawa publicznego przedsiębiorstw, nieruchomości do nich należących, oraz praw na ich rzecz zahipotekowanych.

6) Nieważne są wszelkie czynności lub akty prawne, zdziałane po dniu 1. września 1939 r co do przedsiębiorstw wymienionych w ustępie 1), celem zapobieżenia ich przejściu na własność Państwa lub polskich osób prawnych prawa publicznego.

7) O przejściu przedsiębiorstwa na własność Państwa orzeka właściwy — ze względu na rodzaj przedsiębiorstwa — minister, którego orzeczenie jest ostateczne i nie ulega zaskarżeniu do Najwyższego Trybunału Administracyjnego. Rozporządzenie Rady Ministrów określi tryb postępowania, w którym nastąpi przejście przedsiębiorstwa na własność Państwa.

Art. 3.

(1) Za odszkodowaniem przejmuje Państwo na własność:

A) Przedsiębiorstwa górnicze i przemysłowe w następujących gałęziach gospodarki narodowej:

1) kopalnie oraz nadania górnicze, podlegające przepisom prawa górniczego,

2) przemysł naftowy i gazu ziemnego z kopalniami, rafineriami, gazoliniarniami i innymi zakładami przetwórczymi, gazociągami oraz przemysł paliw syntetycznych,

3) przedsiębiorstwa, służące do wytwarzania, przetwarzania, przesyłania lub rozdzielania energii elektrycznej w celu zarobkowego zbytu albo w celu zasilenia publicznych środków komunikacji, korzystających z prądu silnego,

4) przedsiębiorstwa, służące do wytwarzania, przetwarzania, przesyłania lub rozdzielania gazu dla celów przemysłowych i domowych,

5) zakłady wodociągowe, obejmujące więcej aniżeli teren jednej gminy (okręgowe zakłady wodociągowe),

6) huty żelaza oraz huty metali kolorowych,

7) przedsiębiorstwa przemysłu zbrojeniowego, lotniczego oraz materiałów wybuchowych,

8) koksownie,

9) cukrownie i rafinerie cukru,

10) gorzelnie przemysłowe, destylarnie, rafinerie spirytusu oraz fabryki wódek,

11) browary o zdolności produkcyjnej powyżej 15 000 hl rocznie

12) fabryki drożdży,

13) młyny zbożowe o zdolności przemiałowej powyżej 15 ton zboża na dobę, obliczonej na podstawie długości walców lub powierzchni kamieni młyńskich,

14) olejarnie o zdolności produkcyjnej powyżej 500 ton rocznie oraz wszelkie rafinerie tłuszczów jadalnych,

15) chłodnie składowe,

16) wielki i średni przemysł włókienniczy,

17) przemysł poligraficzny i drukarnie.

Rozporządzenie Rady Ministrów określi co do przedsiębiorstw wymienionych w pkt. 16 i 17, które kategorie z nich przechodzą na własność państwa a co do drukarń, które z nich mają być przekazane na własność organizacjom politycznym lub społecznym, stowarzyszeniom lub spółdzielniom.

B) Przedsiębiorstwa przemysłowe, nie wymienione pod A), jeżeli zdolne są zatrudniać przy produkcji na jedną

zmianę więcej niż 50 pracowników.

Spod działania tego przepisu wyłącza się przedsiębiorstwa robót budowlanych oraz instalacyjnych, bez względu na ilość pracowników, które zdolne są zatrudnić.

Rozporządzenie Rady Ministrów może podwyższyć dolną granicę 50-ciu pracowników w przemyśle wyrobów niepowszechnego użytku, bądź mało zmechanizowanym, bądź o charakterze pionierskim lub sezonowym.

C) 1) Przedsiębiorstwa komunikacyjne (kolei żelaznych normalnych i wąskotorowych, kolei elektrycznych, komunikacji powietrznej).

2) Przedsiębiorstwa telekomunikacyjne (telefoniczne, telegraficzne, radiowe).

(2) Przejęciu przez Państwo na własność nie podlegają przedsiębiorstwa, wymienione w ust. (1), jeżeli stanowią własność związków samorządowych, międzykomunalnych, spółdzielni albo związków spółdzielni.

Jeżeli własność wymienionych związków lub spółdzielni dotyczy tylko części przedsiębiorstwa lub tylko części udziału majątkowego w nim, natenczas przejęciu na własność przez państwo podlega tylko pozostała część.

(3) Uchwała Rady Ministrów, powzięta na wniosek zainteresowanego ministra, może wyłączyć spod działania przepisu ust. 1) poszczególne przedsiębiorstwa albo ich kategorie lub grupy.

(4) Poszczególne przedsiębiorstwa, istniejące w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy, a nie podpadające pod przepis ust. (1) mogą być przejęte na własność przez Państwo na zasadzie uchwały Rady Ministrów, powziętej na wniosek zainteresowanego ministra, jeśli posiadają one faktyczną wyłączność produkcji w ważnych gałęziach gospodarki narodowej. W tym samym trybie może nastąpić przejęcie na własność przez Państwo przedsiębiorstw bankowych oraz szczególnych urządzeń magazynowych, składowych lub przeładunkowych, zwłaszcza w portach lub przy drogach kolejowych i wodnych.

(5) Przepis art. 2 ust. (7) stosuje się odpowiednio do przedsiębiorstw przejętych na zasadzie niniejszego artykułu.

(6) Orzeczenie o przejęciu przez Państwo na własność w trybie niniejszego artykułu może nastąpić tylko do dnia 31 grudnia 1946 r.

Art. 4.

Założenie nowych przedsiębiorstw w gałęziach przemysłu i komunikacji, objętych przepisami art. 3. ust. (1) lit. A. i C. wymaga uprzedniego uzyskania koncesji, udzielonej przez właściwego ministra w porozumieniu z Prezesem Centralnego Urzędu Planowania.

Art. 5.

(1) Państwo może przedsiębiorstwa przejęte na własność prowadzić we własnym zarządzie albo przekazywać je samorządowi terytorialnemu lub spółdzielniom, albo ich związkom na zasadzie uchwały Rady Ministrów, powziętej na wniosek właściwego ministra lub komitetu powołanego w trybie punktu 2 niniejszego artykułu. Przedsiębiorstwa z zakresu art. 3. pkt. 1), A.—9—15 przekaże Państwo samorządowi terytorialnemu lub spółdzielniom albo ich związkom uchwałą Rady Ministrów, powziętą na wniosek właściwego ministra lub komitetu powołanego w trybie pkt. 2) niniejszego artykułu.

(2) Uchwała Rady Ministrów powoła komitet złożony z przedstawicieli Ministerstwa Skarbu, Ministerswa Przemysłu, Ministerstwa Administracji Publicznej, Ministerstwa Aprowizacji i Handlu, Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych, Ministerstwa Pracy i Opieki Publicznej i Centralnego Urzędu Planowania oraz przedstawicieli: spółdzielczości, związku Samopomocy Chłopskiej, związków zawodowych i zarządu terytorialnego. Zadaniem komitetu będzie przedstawianie Radzie Ministrów wniosków w przedmionie przekazywania przedsiębiorstw upaństwowionych organizacjom spółdzielczym i samorzadowi terytorialnemu.

(3) Rada Ministrów przekaże w pierwszym rzędzie na wniosek właściwego ministra lub wymienionego wyżej komitetu spółdzielniom lub ich związkom przedsiębiorstwa przemysłowe, które:

a) oparte są wyłącznie lub głównie o miejscowy surowiec i produkują głównie dla potrzeb lokalnych,

b) dotyczą lokalnego interesu producentów surowca lub konsumentów,

c) są integralnie związane z funkcjami gospodarczymi, spełnianymi wyłącznie lub głównie przez spółdzielczość.

(4) Rada Ministrów we wszystkich innych przypadkach przyjmie pod uwagę istotne interesy spółdzielczości zarówno konsumentów jak i producentów.

Art. 6.

(1) Przedsiębiorstwa przejęte na zasadzie przepisu art. 2. lub art. 3. przechodzą na rzecz Państwa lub polskich osób prawnych prawa publicznego w całości wraz z nieruchowym i ruchomym majątkiem i wszelkimi prawami (prawo do firmy, patenty licencje, znaki towarowe, użytkowe itp.) wolne jednak od obciążeń i zobowiązań, za wyjątkiem zobowiązań o charakterze publiczno-prawnym, zobowiązań na rzecz polskich osób prawnych prawa publicznego, zobawiązań na rzecz osób prawnych, stanowiących własność polskich osób prawnych prawa publicznego, służebności gruntowych oraz zobowiązań, mających swe źródło w stosunku najmu pracy lub odpowiedzialności za czyny niedozwolone.

(2) Do odszkodowania za obciążenia i zobowiązania, które z mocy przepisu ust. (1) nie podlegają przejęciu, stosuje się odpowiednio przepis art. 7.

(3) Obciążenia i zobowiązania, które w chwili ich powstania były gospodarczo nieuzasadnione, ulegają umorzeniu w całości lub w części względem państwa lub polskiej osoby prawnej prawa publicznego.

(4) Rozporządzenie Rady Ministrów ustali zasady i tryb postępowania w sprawach oznaczonych w przepisie ust. 3.

(5) Przepis art. 2. ust. (5) stosuje się odpowiednio do przedsiębiorstw, przejętych na zasadzie przepisów art. 3.

Art. 7.

(1) Za przedsiębiorstwo, przejęte przez Państwo na własność (art. 3) otrzyma jego właściciel od Skarbu Państwa odszkodowanie w terminie jednego roku, licząc od dnia doręczenia mu zawiadomienia w przedmiocie prawomocnego ustalenia wysokości przypadającego odszkodowania.

(2) Odszkodowanie to będzie w zasadzie wypłacone w papierach wartościowych, zaś w wyjątkowych, gospodarczo uzasadnionych wypadkach może być wypłacone również w gotówce lub innych wartościach.

(3) Wysokość należnego odszkodowania będą ustalały specjalne komisje. W postępowaniu przed tymi komisjami będą miały prawo uczestniczyć osoby zainteresowane. W razie potrzeby, a w każdym razie na żądanie osób zainteresowanych komisja powoła odpowiednich biegłych.

(4) Skład Komisji, sposób powoływania jej członków, liczbę członków, konieczną do ważności uchwał, tryb postępowania komisji oraz odwoływania się od jej orzeczeń określi rozporządzenie Rady Ministrów.

(5) Przy ustaleniu odszkodowania należy uwzględnić:

a) ogólne obniżenie wartości majątku narodowego,

b) czystą wartość majątku przedsiębiortwa w dniu przejęcia go przez Państwo,

c) obniżenie wartości przedsiębiorbiorstwa na skutek strat wojennych oraz strat poniesionych w związku z wojną i okupacją przez przedsiębiorstwo w okresie od dnia 1. września 1939 do chwili przejęcia przedsiębiorstwa przez Państwo.

d) wysokość nakładów, dokonanych po dniu 1. września 1939,

e) szczególne okoliczności wpływające na wartość przedsiębiorstwa (czas trwania koncesji, licencje itp.)

(6) Rozporządzenie Rady Ministrów ustali szczegółowo zasadę obliczania odszkodowania, uwzględniania okoliczności, wymienionych w ust. 5. oraz sposób wypłacania odszkodowania (ust. 2) i tryb amortyzacji papierów wartościowych.

Art. 8.

Przedsiębiorstwa, które w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy znajdują się pod zarządem państwowym, a nie podlegają przejęciu na własność przez Państwo w myśl przepisu niniejszej ustawy będą najdalej do dnia 31 grudnia 1946 zwolnione od zarządu państwowego, a ich posiadanie przywrócone osobom uprawnionym w try-

bie przewidzianym przez obowiązujące przepisy.

Art. 9.

(1) Kto usuwa, ukrywa lub uszkadza majątek, podlegający przejęciu przez Państwo (art 2. i 3.) albo przedsiębierze inne czynności w celu udaremnienia przejęcia majątku przez Państwo podlega karze więzienia do lat pięciu i grzywnie do 10.000.000 zł. albo jednej z tych kar.

(2) Ponadto sąd orzeknie konfiskatę przedmiotu przestępstwa.

Art. 10.

Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Prezesowi Rady Ministrów i właściwym ministrom.

Art. 11.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Zakładanie nowych przedsiębiorstw

Ustawa z dnia 3. stycznia 1946 r. o zakładaniu nowych przedsiębiorstw i popieraniu prywatnej inicjatywy w przemyśle i handlu.

Art. 1.

Przedsiębiorstwa przemysłowe i handlowe nieobjęte postanowieniami ustawy z dnia 3. stycznia 1946 o przejęciu na własność Państwa podstawowych gałęzi gospodarki narod. stanowią nienaruszalną własność prywatną właściciela tych przedsiębiorstw mają prawo rozporządzania nimi w ramach obowiązujących przepisów. Do tych przedsiębiorstw stosuje się przepis art. 2. ust. (4) i (5).

Art. 2.

(1). Każdy ma prawo założenia nowego przedsiębiorstwa przemysłowego lub handlowego pod warunkiem dopełnienia wymogów ustawowych.

(2) Kto zakłada nowe przedsiębiorstwo przemysłowe lub handlowe, może bezpośrednio lub za pośrednictwem właściwych zrzeszeń gospodarczych żądać od władzy przemysłowej drugiej instancji stwierdzenia, że zakładane przez niego przedsiębiorstwo nie należy do kategorii przedsiębiorstw, podlegających przejęciu przez Państwo albo wymagających koncesji, przewidzianych w przepisie art. 4. ustawy z dnia 3 stycznia 1946 r.

(3) Żądane zaświadczenie wyda władza przemysłowa w ciągu dwóch tygodni od dnia złożenia wniosku, jeżeli treść wniosku uzasadnia, że zakładane przedsiębiorstwo nie należy do kategorii przedsiębiorstw objętych art. 3. ust. (1) lit. A i C. powołanej ustawy.

(4) Nowopowstałe przedsiębiorstwa nie podlegają przejęciu na własność przez Państwo, chociażby zdolne były zatrudnić przy produkcji na jedną zmianę więcej niż 50 pracowników. Do przedsiębiorstw tych stosuje się art. 1. niniejszej ustawy.

(5) Rozporządzenie Rady Ministrów może uzależnić prowadzenie pewnych rodzajów oraz kategoryj przedsiębiorstw od uzyskania koncesji.

Art. 3.

Państwo zapewnia właścicielom przedsiębiorstw, objętych przepisami niniejszej ustawy, swobodę ich rozwoju oraz poparcie ich działalności gospodarczej w ramach ogólno-państwowego planu gospodarczego.

Art. 4.

Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrom Przemysłu oraz Aprowizacji i Handlu.

Art. 5.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie o upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Koncesje przedsiębiorstw gastron.

Polskie prawo przemysłowe z dnia 27 czerwca 1927 r. wprowadziło zasadę wolności przemysłu. Prowadzenie wolnego przemysłu jest wolne i każdemu dozwolone, o ile prawo przemysłowe nie przewiduje wyjątków i ograniczeń. Ograniczenia takie mogą wynikać albo z prawa przemysłowego, albo też z przepisów specjalnych.

W odniesieniu do przemysłu gastronomicznego stosowany był art. 7. rozporządzenia R. P. z dnia 7. 6. 1927, który określa, że „kto rozpoczyna prowadzenie przemysłu ze stałą siedzibą, nie należącego do przemysłu koncesjonowanych, powinien donieść o tym równocześnie władzy przemysłowej I instancji, która potwierdzi bez zwłoki odbiór zgłoszenia, jeżeli wydaniu tego potwierdzenia nie sprzeciwiają się przepisy rozporządzenia niniejszego co do ograniczeń rozpoczęcia prowadzenia przemysłu. Osoba mająca zamiar prowadzić przemysł w zakładzie przemysłowym, którego urządzenie wymaga wg. art. 14. uprzedniego zatwierdzenia projektu, zgłasza i rozpoczyna prowadzenie przemysłu dopiero po otrzymaniu od właściwej władzy przemysłowej decyzji zatwierdzającej projekt urządzenia danego zakładu przemysłowego.

W doniesieniu (zgłoszeniu) należy podać:

1) imię, nazwisko, wiek, przynależność i miejsce zamieszkania rozpoczynającego przemysł,

2) rodzaj przemysłu z możliwie dokładnym określeniem przedmiotu przedsiębiorstwa,

3) miejsce prowadzenia przemysłu (siedzibę, lokal),

4) formę przedsiębiorstwa.

O ile przemysł ma być prowadzony przez zastępcę lub dzierżawcę podać także dane tyczące jego osoby.

Jak z powyższego wynika, każdy, kto miał zamiar, mógł w dowolnym czasie i miejscu uruchomić zakład gastronomiczny, a władza przemysłowa jedynie przyjmowała do wiadomości powyższy fakt i wydawała potwierdzenie zgłoszenia. Nie potrzeba więc było w myśl tej zasady, wykazać się ani specjalnym uzdolnieniem fachowym, ani też kwalifikacjami moralnymi. Władza przemysłowa nie mogła też regulować przerostu tego rodzaju przedsiębiorstw.

Istniały tylko specjalne ograniczenia w tym sensie że lokal (restauracja) musiał znajdować się w pewnej odległości od kościoła, względnie zakładów naukowych.

Na skutek tej wolności powstał nadmiar restauracyj, jadłodajni, cukierni czy też lokali rozrywkowych i nie było sposobu na podstawie istniejących przepisów zapobiec dalszemu powstawaniu tego rodzaju przedsiębiorstw.

Wobec pauperyzacji społeczeństwa na skutek długotrwałej wojny i w związku z tym zmniejszeniu zarobków klasa pracująca w bardzo nieznacznym tylko stopniu mogła korzystać z usług tych zakładów.

Zmniejszenie ilości tych zakładów gastronomicznych zostało podyktowane także i tym, że stołówki istniejące przy zakładach pracy, w znacznym stopniu, w mniejszym lub w większym zakresie rozwiązują problem wyżywienia rzesz pracujących.

Wobec niewspółmiernej rozpiętości pomiędzy zarobkami robotników, chłopów, czy inteligencji pracującej, a cenami w lokalach rozrywkowych, bez trudności widzi się, że lokale swój byt opierały na innej grupie ludności poza wymienioną, która może płacić żądane ceny za konsumpcję.

Dla zapobieżenia tej anomalii, celem uregulowania jednej z wielu jeszcze bolączek naszych czasów Rada

Ministrów postanowiła tę sprawę unormować i wydała:

Dekret z dnia 30 listopada 1945 r. o koncesjonowaniu przedsiębiorstw przemysłu gastronomicznego.

Na podstawie ustawy z dnia 3. stycznia 1945 r. o trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 1. poz. 1) — Rada Ministrów postanawia, a Prezydent Krajowej Rady Narodowej zatwierdza co następuje:

Art. 1. Przemysł gastronomiczny wolno prowadzić dopiero po uzyskaniu koncesji.

Art. 2. Przemysł gastronomiczny obejmuje w szczególności: restauracje, bary, bufety, paszteciarnie, kawiarnie, cukiernie, winiarnie, stołówki, jadłodajnie.

Art. 9. Rozporządzenie Ministra Aprowizacji i Handlu określi warunki udzielania koncesji, władze powołane do ich udzielenia oraz tryb postępowania, tudzież przepisy w sprawie rozmieszczenia i prowadzenia przedsiębiorstw przemysłu gastronomicznego.

Przepisy te mogą zobowiązywać osoby trudniące się przemysłem gastronomicznym do składania władzy wyznaczonej przez Ministra Aprowizacji i Handlu cenników do zatwierdzenia.

Art. 4. Osoby, które dotychczas prowadzą przedsiębiorstwa przemysłu gastronomicznego, obowiązane są w ciągu dwóch miesięcy od dnia wejścia w życie rozporządzenia, przewidzianego w art. 3. wystąpić do właściwej władzy o udzielenie koncesji.

Art. 5. Prowadzący przemysł gastronomiczny z naruszeniem przepisów niniejszego dekretu lub przepisów rozporządzeń wydanych w jego wykonaniu podlega ukaraniu wg. przepisów prawa przemysłowego.

Art. 6. Przedsiębiorstwo przemysłu gastronomicznego ulega przymusowemu zamknięciu w wypadkach:

a) prowadzenia go bez uzyskania koncesji,

b) niedopełnienia obowiązku przewidzianego w przepisie art. 4.

c) prawomocnego odmówienia koncesji, żądanej na zasadzie przepisu art. 4.

W przypadkach przewidzianych pod lit. a. i b. przymusowe zamknięcie następuje niezwłocznie, w przypadku zaś przewidzianym pod lit. c. — z upływem jednego miesiąca od dnia doręczenia prawomocnej decyzji odmownej.

Art. 7. Do przemysłu gastronomicznego stosuje się przepisy prawa przemysłowego, jeżeli dekret niniejszy nie stanowi inaczej.

Art. 8. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Ministrowi Aprowizacji i Handlu.

Art. 9. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Krajowej Rady Narodowej
Bolesław Bierut
Prezes Rady Ministrów
Edward Osóbka Morawski
Minister Aprowizacji i Handlu
Jerzy Sztachelski

* * *

W myśl niniejszego dekretu nietylko nowopowstające zakłady gastronomiczne będą uruchamiane w drodze koncesyj ale także już istniejące obowiązane są w terminie dwumiesięcznym od daty ogłoszenia rozporządzenia wykonawczego które wyda Minister Aprowizacji i Handlu, uzyskać od właściwej władzy koncesję.

W najbliższym numerze omówimy sposób ubiegania się o koncesję.

AC.

Odbudowa Państwa a przestępstwa

Okres przeszło pięcioletniej krwawej okupacji niemieckiej na ziemiach polskich spowodował obniżenie wartości moralnej dużej części społeczeństwa i zatarcie granic praworządności i poszanowania prawa.

Z chwilą wyzwolenia i ustania działań wojennych społeczeństwo winno było powrócić do równowagi psychicznej i zrozumieć, że to co było uważane za cnotę odnośnie do wroga — w odrodzonej Polsce nie może mieć więcej miejsca.

Przyzwyczajenie jednak i nawyki, zwłaszcza z chęci szybkiego zbogacenia się, czy też ignorancja odnośnie wszelkich przepisów prawnych, pokutują nadal, pomimo, że od roku należało już z nimi skończyć. Dziwne to zjawisko daje się zaobserwować na każdym niemal kroku, przy równoczesnej bierności obywateli.

Dla usunięcia tych chronicznych nawyknień i niezdrowych objawów mocno już zakorzenionych w społeczeństwie Rada Ministrów po zatwierdzeniu przez Prezydium Krajowej Rady Narodowej wydała dekret z dnia 16. XI. 1945 r. „o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa“, dla celów raczej prewencyjnych, niż represyjnych. Wydanie dekretu z przewidzianymi w nim sankcjami karnymi ma na celu wezwanie w tej formie — do lojalnej współpracy w odbudowie odrodzonej Ojczyzny — tę część społeczeństwa, która jeszcze nie zrozumiała ciążących na niej obowiązków.

Po każdej wojnie, a szczególnie po tej, są we wszystkich krajach ogromne trudności do przezwyciężenia. Nie należy jednak zapominać, że im wcześniej, sumienniej i uczciwiej zabierzemy się do odbudowy gmachu naszej państwowości polskiej, tym prędzej podniesiemy standart dobrobytu i doprowadzimy do rozkwitu gospodarczego. Ci co nie chcą, czy też nie mogą jeszcze dotychczas tego zrozumieć, skazują się sami na wyrzucenie poza nawias świadomego swych praw i obowiązków społeczeństwa i poniosą skutki przewidziane w wymienionym dekrecie.

W rozdziale I dekret wymienia w szczególności faktyczne przestępstwa przeciw bezpieczeństwu publicznemu.

Są nimi: gwałtowny zamach na jednostkę sił zbrojnych polskich lub sprzymierzonych, albo jednostki do nich należące, czy też posła do Krajowej Rady Narodowej lub innej rady narodowej, urzędnika państwowego lub samorządowego, albo przedstawiciela związku zawodowego lub organizacji politycznej czy też społecznej o znaczeniu ogólno-państwowym — podczas, lub spowodu pełnienia obowiązków.

Następnie wszelkiego rodzaju akty sabotażu przez niszczenie lub czynienie niezdolnymi do użytku zakładów lub urządzeń użyteczności publicznej albo komunikacji bądź urządzeń służących obronie Państwa, względnie uniemożliwienie lub utrudnienie prawidłowego działania wymienionych zakładów lub urządzeń, wreszcie wytworzenie zupełnie lub w znacznym stopniu niezdatnych przedmiotów wojskowego użytku.

Przestępstwem przeciw bezpieczeństwu publicznemu jest podrabianie, przerabianie lub puszczanie w obieg i przechowywanie pieniędzy, a także czynności przygotowawcze zmierzające do tego celu, wyrób i posiadanie bez zezwolenia aparatów radiowo-nadawczych.

Do tego rodzaju przestępstw należą: działanie na szkodę państwa w porozumieniu z osobą działającą w interesie obcego rządu, lub obcej organizacji, działającej na szkodę państwa polskiego, lub też gromadzenie albo przekazywanie wiadomości, dokumentów lub innych przedmiotów, stanowiących tajemnicę państwową lub wojskową, przyjmowanie za tę działalność korzyści majątkowej, względnie wprowadzanie w błąd polskich władz, posługując się fałszywymi dokumentami, lub wchodzenie w porozumienie z innymi osobami dla pełnienia wymienionych zbrodni.

Pozatem publiczne rozpowszechnianie i podawanie do wiadomości dokumentów lub innych danych dotyczących obrony Państwa lub jego sił zbrojnych.

Ponadto dekret nakłada obowiązek doniesienia władzy o uzyskaniu wiadomości odnośnie zbrodni sabotażu,

partamentu Przemysłu Miejscowego odpowiedzialni są pełnomocnicy węglowi, wyznaczeni przez Centr. Zarządy wzgl. wymieniony Departament.

Obowiązki pełnomocników węglowych są następujące:

1) wykonanie stałej kontroli zapotrzebowania oraz zużycie węgla i koksu, pośrednio przez Zjednoczenie względnie Dyrekcję Przemysłu Miejscowego oraz bezpośrednio w zakładach.

2) udzielanie Zjednoczeniom, względnie Dyrekcjom Przemysłu Miejscowego rad i wskazówek dotyczących oszczędnego zużycia węgla i koksu, oraz wydawania potrzebnych zarządzeń.

3) opracowywanie miesięcznych i kwartalnych planów przydziału węgla i kosu dla wszystkich zakładów przemysłowych na terenie działania pełnomocników,

4) uzgadnianie z Departamentem Ekonomicznym Ministerstwa Przemysłu spraw dotyczących zatrzymania względnie uruchomienia produkcji w poszczególnych zakładach, w zależności od możliwości zaopatrzenia w paliwo, oraz od stopnia ważności gospodarczej zakładów.

5) branie udziału w koncesjach w sprawach przydziału węgla i koksu. w Centrali Zbytu Produktów Przemysłu Węglowego.

6) utrzymanie stałego kontaktu z Biurem Organizacji Dostaw w sprawach transportu węgla i koksu.

W celu zaopatrzenia pełnomocników węglowych w materiały do ułatwienia im stałej kontroli zużycia oraz do racjonalnego planowania rozdziału węgla i koksu zarządzam wykorzystanie, stosowanych już obecnie do celów statystycznych, miesięcznych sprawozdań węglowo-koksowych, które powinny zawierać następujące dane osobno dla węgla i osobno dla koksu:

1) stan zapasu w ostatnim dniu poprzedniego miesiąca sprawozdawczego,

2) przychód w ciągu miesiąca sprawozdawczego,

3 a) rozchód w ciągu miesiąca sprawozdawczego na cele przemysłowe,

3 b) rozchód w ciągu miesiąca sprawozdawczego na cele deputatowe dla pracowników.

4) stan zapasów w ostatnim dniu miesiąca sprawozdawczego,

5) produkcja zakładu w miesiącu sprawozdawczym,

6) w miarę możności zużycie węgla na jednostkę wyprodukowaną,

7 a) ilość pracowników fizycznych i umysłowych w miesiącu sprawozdawczym,

7 b) rozchód węgla deputatowego na jednego pracownika,

8) nazwa punktu odbiorczego węgla na torach kolejowych,

9) liczba zdolności wyładunkowej w ciągu 8-miu godzin na punkcie odbiorczym.

Sprawozdania te nazwane dalej „raportami węglowymi“, powinny zakłady przesyłać w dwóch egzemplarzach do 8-o dnia każdego miesiąca do swych Centralnych Zarządów wzgl. Departamentów Przemysłu Miejscowego poprzez właściwe Zjednoczenia wzgl. Dyrekcje Przemysłu Miejscowego.

Niezależnie od raportów węglowych przesyłają zakłady, w sposób jak wyżej, zapotrzebowania węgla i koksu na okres następny w formie i terminach podanych przez Centralę Zbytu Produktów Przemysłu Węglowego.

Materiał ten służy Pełnomocnikom węglowym przy opracowywaniu miesięcznych wzgl. kwartalnych planów przydziału węgla i koksu dla wszystkich zakładów na terenie działania pełnomocników. Formę zestawienia zapotrzebowań ustala Centrala Zbytu Produktów Przemysłu Węglowego.

Plany przydziału węgla i koksu muszą przewidywać, podział wszystkich zakładów przemysłowych na kategorie I, II, i III, w zależności od stopnia ważności gospodarczej poszczególnych zakładów, które należy uzgodnić z Departamentem Ekonomicznym Ministerstwa Przemysłu.

Dotychczasowa forma zamówień na węgiel i koks, przesyłanych przez zakłady Przemysłowe wzgl. Zjednoczenia do Centrali Zbytu Produktów Przemysłu Węglowego nie ulega w związku z niniejszym zarządzeniem zmianie.

Oprócz tego polecam Centralnym Zarządom Przemysłowym opracowanie projektów premiowania palaczy za oszczędne spalanie węgla wzgl. koksu i nadesłanie tych projektów do Departamentu Ekonomicznego Ministerstwa Przemysłu do dnia 15. XII. 1945 roku.

Za Ministra Przemysłu
(—) W. Ciszewski.

Od Administracji.

Prenumerata kwartalna wynosi 25 zł wraz z przesyłką pocztową. Należytość za prenumeratę należy składać na konto P. K. O. Nr IV 773.

Połączenie gospodarki leśnej i drzewnej w jednym resorcie

Wobec szeregu zapytań, napływających od naszych czytelników w sprawach dotyczących fabryk drzewnych przypominamy, że w swoim czasie wyszła uchwała Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 12 maja 1945 r. w sprawie produkcji i obrotu materiałów drzewnych. Uchwałę tę obowiązującą dotychczas podajemy poniżej:

UCHWAŁA
Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 12 maja 1945 r. w sprawie uporządkowania produkcji i obrotu materiałów drzewnych oraz niektórych ubocznych produktów gospodarstwa leśnego.

Komitet Ekonomiczny Rady Ministrów uchwalił:

1. Gospodarka leśna i drzewna powinny być jak najściślej połączone w rękach jednego resortu.

2. Z uwagi na konieczną sprawność przyjęcia i uruchomienia całości przemysłu drzewnego przez Administrację Lasów Państwowych powyższe zespolenie będzie dokonywane etapami.

3. W obecnej chwili w pierwszym etapie Administracja Lasów Państwowych przejmuje pod swój zarząd:

a) wszystkie tartaki stanowiące własność Państwa oraz podlegające przejęciu na własność Państwa z jakiegokolwiek bądź tytułu;

b) fabryki dykt zostaną podzielone w jak najbliższym czasie w drodze porozumienia Ministerstwa Przemysłu i Dyrekcji Naczelnej Lasów Państwowych;

c) fabryki fornierów, jedną fabrykę fornierów Dyrekcja Naczelna Lasów Państwowych pozostawi Ministerstwu Przemysłu;

d) fabryki płyt z drzewa spilśniowego;

e) fabryki suchej destylacji drewna i chemicznej przeróbki żywicy;

f) wszelkiego rodzaju zakłady przemysłu drzewnego, związane w jedną techniczną całość z zakłami, wymienionymi w punktach od a) do e), o ile te ostatnie mają w przedsiębiorstwie charakter dominujący;

g) wszystkie zakłady państwowe, względnie będące pod zarządem państwowym o charakterze handlowym, obejmujące prowadzenie produkcji zakładów wymienionych w punktach od a) do f), — przechodzą pod Administrację Lasów Państwowych.

4. Wyszczególnione w punktach od 1 do 3 zadania, Dyrekcja Naczelna Lasów Państwowych wykonywa bądź wprost przez swoje zwykłe organy,

zamachu na jednostki wojska polskiego lub działania na szkodę państwa, przez gromadzenie lub przekazanie wiadomości stanowiących tajemnicę państwową lub wojskową.

Rozdział II. traktuje o przestępstwach przeciw porządkowi publicznemu.

Są nimi: przemoc lub wpływ groźbą karalną na wojewódzkie, powiatowe, miejskie lub gminne rady narodowe, udaremnianie lub utrudnianie wprowadzenia w życie reformy rolnej, rozpowszechnianie kłamliwych wiadomości, mogących wyrządzić szkodę interesom państwa, lub obniżyć powagę jego naczelnych organów, uchylanie się złośliwe od obowiązku świadczeń rzeczowych, publiczne lżenie, wyszydzanie lub poniżanie Narodu lub Państwa Polskiego lub też pochwalanie ustroju faszystowskiego z wszelkiemi jego odmianami, względnie nawoływanie do wprowadzenia w Polsce instytucji o celach faszystowskich lub należenie bądź nawoływanie do zakładania związków faszystowskich.

Do tej grupy przestępstw należy także nawoływanie do waśni narodowościowych, wyznaniowych lub rasowych.

Do przestępstw przeciw interesom gospodarczym Państwa należą: umyślne obniżanie poziomu wytwórczego przez pogarszanie jakości wytworów, lub zmniejszenie wydajności pracy, lub brak pilności w staraniach o urządzenia techniczne i zaopatrzenie w surowiec zakładów państwowych, samorządowych lub będących pod zarządem Państwa lub instytucji prawa publicznego.

Następnie wprowadzanie w wolny handel wbrew przepisom władzy towaru przeznaczonego do planowego rozdziału między ludność, lub działanie w tych sprawach na szkodę interesu publicznego, albo złośliwe lub uporczywe uchylanie się od wykonania ciążącego na nim ustawowego lub społecznego obowiązku dbałości o dobro pracowników i przez to narażanie ich na szkodę.

Wreszcie przywłaszczanie cudzego mienia ruchomego, pozbawionego należytej ochrony w związku z wojną lub na skutek innego nadzwyczajnego zdarzenia.

Dekret przewiduje z jednej strony szczególną ochronę urzędników w związku z ich czynnościami, równocześnie rozszerza ich odpowiedzialność karną, przewidzianą w kodeksie karnym i powiększa grono osób podlegających tym przepisom.

Za wszystkie wymienione przestępstwa dekret przewiduje bardzo surowe kary, od kary aresztu jako najlżejszej, do kary śmierci włącznie.

Orzecznictwo w tych sprawach należy do właściwości sądów wojskowych lub sądów powszechnych okręgowych. W tym ostatnim wypadku sprawy rozpoznają sądy okręgowe w składzie jednego sędziego i dwóch ławników, wyznaczonych przez prezydium wojewódzkiej rady narodowej, właściwej ze względu na siedzibę sądu okręgowego.

Zakaz handlu artykułami UNRRA

Zarządzenie Ministra Aprowizacji i Handlu z dnia 2 listopada 1945 r. w sprawie handlu artykułami UNRRA.

Na podstawie art. 32, 48 i 49 ustawy z dnia 30 marca 1939 r. o powszechnym obowiązku świadczeń rzeczowych (Dz. U. R. P. Nr. 30, poz. 200) zarządza się co następuje:

§ 1. Towary, przywożone do Polski w ramach umów z U. N. R. R. A., przeznaczone dla reglamentowanego zaopatrzenia ludności pracującej nierolniczej (żywność, odzież), podlegają przepisom wyżej powołanej ustawy o powszechnym obowiązku świadczeń rzeczowych.

§ 2 Powyższe towary są zajęte na rzecz Państwa dla celów świadczeń rzeczowych ze skutkami, przewidzianymi w art. 48 ust. 3 ustawy z dnia 30 marca 1939 r. o powszechnym obowiązku świadczeń rzeczowych t. j. nie mogą być w szczególności przedmiotem wolnego obrotu handlowego.

§ 3. Za wprowadzenie do wolnego obrotu handlowego uważa się: zaoferowanie towaru osobom i przez osoby trudniące się handlem, wystawianie towarów w miejscach sprzedaży, jako to w sklepach, kioskach, na halach, w restauracjach, targowiskach itp.

§ 4. Towary U. N. R. R. A. mogą się znajdować tylko w tych przedsiębiorstwach, które na zlecenie Ministerstwa Aprowizacji i Handlu dokonywują czynności rozdzielczych w zaopatrzeniu kartkowym. Na posiadanie artykułu U. N. R. R. A. przedsiębiorstwa te winny mieć odpowiednie dokumenty, wskazujące na źródło pochodzenia. Dokumenty te na żądanie winny być okazane organom kontrolującym.

§ 5 Kto narusza przepisy niniejszego zarządzenia, podlega karze z mocy art. 92 ustawy z dnia 30 marca 1939 r. o powszechnym obowiązku świadczeń rzeczowych (Dz. U. R. P. Nr. 30, poz. 200).

§ 6. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Aprowizacji i Handlu
Dr J. SZTACHELSKI

Komisyjne sporządzanie inwentarza

Okólnik Nr 215 Ministra Przemysłu w sprawie sporządzania spisów inwentarza.

Ministerstwo Przemysłu otrzymało z Biura Kontroli przy Prezydium Krajowej Rady Narodowej wiadomość, iż zachodzą wypadki powoływania w przedsiębiorstwach przemysłowych trzyosobowej komisji inwentaryzacyjnej, która podpisuje gotowe spisy inwentarza sporządzone jednoosobowo przez pracowników poszczególnych oddziałów przedsiębiorstwa.

Tego rodzaju praktyka rozmija się z celem powołania komisji inwentaryzacyjnej.

W związku z powyższym Ministerstwo poleca powoływać komisje inwentaryzacyjne w takim składzie i takiej ilości, aby komisje te mogły dokonać spisu inwentarza komisyjnie, a nie osobowo. W większych przedsiębiorstwach zaleca się powołać kilka przynajmniej trzyosobowych komisyj, które by mogły dokonać pracy w szybkim czasie każda w innym oddziele przedsiębiorstwa.

Do komisji tych mogą być powołani zarówno pracownicy umysłowi jak również robotnicy obeznani z danym działem.

O racjonalną gospodarkę węglem

Okólnik Nr 192 Ministra Przemysłu z dnia 28 listopada 1945 w sprawie oszczędnego zużycia węgla i koksu, sprawozdań węglowo-koksowych oraz obowiązków pełnomocników dla spraw węglowych.

Ze względu na istniejące trudności transportowe, oszczędność w zużywaniu węgla i koksu jest nakazem chwili. Im dalej zakład położony jest od zagłębia węglowego, tym większy nacisk należy położyć na ekonomię spalania węgla i koksu.

Polecam przeto wszystkim C. Z. P. oraz Departamentowi Przemysłu Miejscowego, wydanie odpowiednich zarządzeń Zjednoczeniom i Zakładom Przemysłowym, w którym podkreślona będzie ważność zagadnienia węglowo-koksowego i konieczność jaknajdalej posuniętej oszczędności w tej dziedzinie.

Za gospodarkę węglem i koksem we wszystkich zakładach przemysłowych na terenie poszczególnych Centralnych Zarządów Przemysłu oraz De-

bądź przez utworzone w tym celu specjalne komórki organizacyjne, lub też instytucje ewentualnie w odrębnej osobowości prawnej.

5. Ministerstwa względnie inne władze lub instytucje, pod zarządem których znajdują się zakłady przemysłowe, przedsiębiorstwa i zakłady handlowe, zapasy materiałów, urządzenia techniczne, zapasy materiałów pomocniczych, narzędzi itp., podlegające objęciu na mocy niniejszej uchwały przez Administrację Lasów Państwowych, względnie Ministerstwo Przemysłu, dokonają niezwłocznie przekazania tych zakładów oraz przedsiębiorstw, składów lub przedmiotów właściwym terenowo Dyrekcjom Lasów Państwowych, względnie organom Ministerstwa Przemysłu. W wypadkach częściowego lub całkowitego rozdysponowania powyższych zakładów, przedsiębiorstw, składów, urządzeń lub materiałów itp., winien być dokonany niezwłocznie rozrachunek na dobro odpowiedniej strony.

Dyrektor
Komitetu Ekonomicznego Rady Min.
(—) **H. Różański**
Przewodniczący
Komitetu Ekonomicznego Rady Min.
(—) **H. Minc**

Centralny Urząd Planowania

Dekret z dnia 10 listopada 1945 o utworzeniu Centralnego Urzędu Planowania przy Komitecie Ekonomicznym Rady Ministrów.

Na podstawie ustawy z dnia 3 stycznia 1945 r. o trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 1, poz. 1) — Rada Ministrów postanawia a Prezydium Krajowej Rady Narodowej zatwierdza, co następuje:

Art. 1. Tworzy się Centralny Urząd Planowania przy Komitecie Ekonomicznym Rady Ministrów.

Art. 2. Do zakresu działania Centralnego Urzędu Planowania należy:

1) opracowywanie państwowych okresowych planów gospodarczych oraz przedstawienie ich do zatwierdzenia Komitetowi Ekonomicznemu Rady Ministrów;

2) koordynowanie gospodarczej działalności Ministerstw;

3) opracowywanie — na zlecenie Rady Ministrów i Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów oraz z własnej inicjatywy — zagadnień gospodarczych oraz opiniowanie wniosków zgłoszonych przez ministerstwa i urzędy do Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów;

4) projektowanie planów rozdziału surowców, środków produkcji i artykułów konsumcyjnych pomiędzy ministerstwa i urzędy;

5) kontrola wykonania przez ministerstwa, urzędy, zakłady i instytucje uchwalonych planów gospodarczych i realizacji uchwał Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów;

6) techniczne przygotowywanie obrad, czynności biurowe oraz prace związane z wykonywaniem uchwał Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów;

Art. 3. 1. Państwowe plany gospodarcze ogłasszane są w formie ustaw;

2. Państwowe plany gospodarcze, zatwierdzone przez Komitet Ekonomiczny Rady Ministrów, do czasu ogłoszenia ich w formie ustaw, stanowią wiążące wytyczne dla ministerstw, urzędów i instytucji państwowych w zakresie prac przygotowawczych dla wykonania planu.

Art. 4. Centralny Urząd Planowania podlega Radzie Ministrów. Sposób wykonywania nadzoru, sprawowanego przez Radę Ministrów, ustali statut.

Art. 5. Na czele Centralnego Urzędu Planowania stoi prezes, którego mianuje i odwołuje Prezydent Krajowej Rady Narodowej na wniosek Prezesa Rady Ministrów w porozumieniu z Przewodniczącym Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów.

Art. 6. Wiceprezesów mianuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek Prezesa Centralnego Urzędu Planowania.

Art. 7. Budżet Centralnego Urzędu Planowania stanowi część odrębną budżetu Prezydium Rady Ministrów.

Art. 8. Statut organizacyjny Centralnego Urzędu Planowania nada Prezes Rady Ministrów w drodze zarządzenia.

Art. 9. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Prezesowi Rady Ministrów.

Art. 10. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Krajowej Rady Nar.
Bolesław Bierut

Prezes Rady Ministrów
Edward Osóbka Morawski

O podniesienie warunków zdrowotnych w przemyśle

Departament Ekonomiczny uważa za konieczne podjęcie szerokiej akcji nad podniesieniem warunków zdrowotnych pracy w przemyśle; przedstawiając poniżej postulaty i schemat akcji Dep. Ekonom. prosi Komisję o przepracowanie następujących zagadnień:

1) badać warunki pracy w poszczególnych branżach i produkcjach pod kątem widzenia czynników szkodliwych.

2) określić grupy wielkich zakładów, w których warunki pracy są szkodliwe oraz zakładów pracy (bez względu na ich wielkość) odznaczających się wybitną szkodliwością warunków pracy.

Właściwa akcja w kierunku podniesienia warunków zdrowotnych winna być w powyższych zakładach przemysłowych prowadzona w sposób następujący:

1) akcja już obecnie możliwa do zrealizowania,

2) akcja zaplanowana na okres 3-ch do 5-ciu lat,

3) udział w tej akcji winni wziąć przede wszystkim:

a) lekarze higieniści i służba sanitarna danego zakł. pracy,

b) inżynierowie i technicy chemicy danego zakł. pracy,

c) inżynierowie i technicy mechanicy danego zakł. pracy.

Lekarze fabryczni w poroz. z Ubezp. Społ. oraz Woj. Wydz. Zdrowia winni:

a) przeprowadzać stałe okresowe badanie wszystkich pracown.,

b) opracować zagadnienia stanu zdrowia w zależności od działania różnych czynników szkodliwych (trucizny, wilgoć, kurz, temperatura itp.),

c) przeprowadzać badania nad działaniem środków farmaceutycznych oraz zabiegów leczniczych (zastrzyki, kąpiele, naświetlania itp.) w celu neutralizowania i usuwania z organizmu trucizn oraz walki ze schorzeniami zawodowymi,

d) przeprowadzać badania nad znaczeniem odpowiedniej dietyki (tłuszcz, pokarmy białkowe, cukier itp.) w celu neutralizowania i usuwania z organizmu nagromadzonych trucizn i zwiększenia odporności organizmu,

e) przeprowadzać badania nad uodpornieniem organizmu na działanie czynnika szkodliwego,

f) przeprowadzać badania nad szybkością usuwania trucizny z organizmu oraz powrotem organizmu do stanu normalnego, podczas urlopów zdrowotnych oraz w czasie urlopowania od pracy szkodliwej.

Inżynierowie i technicy chemicy winni:

a) przeprowadzać okresowe badania stopnia zatrucia powietrza na salach roboczych oraz badania wilgotności i temperatury, stopnia zapylenia itp. miejsca pracyy.

b) przeprowadzić badania nad sposobami zobojętnienia i wiązania szkodliwych substancji znajdujących się w powietrzu na salach pracy (wdmuchiwanie powietrza lub pary wraz z substancjami neutralizującymi),

c) przeprowadzać okresowe badania stopnia zatrucia wolnej atmosfery na terenie zakładu pracy w zależności od okresowych produkcyj oraz pory roku i warunków atmosferycznych.

Inżynierowie i technicy mechanicy winni:

a) opracować odpowiednie metody usuwania z aparatur produkcyjnych par i gazów,

b) opracować sposoby wentylacji sal fabrycznych, jak również utrzymywania odpowiedniej temperatury, wilgotności powietrza oraz usuwanie kurzu i pyłów, tworzących się przy produkcji,

c) opracować sposoby filtracji powietrza usuwanego w celu wiązania składników chemicznych i niedopuszczenia do zatruwania otaczającej atmosfery.

Ze wszech miar byłoby pożądanym wciągnięcie do akcji nad podniesieniem warunków zdrowotnych w przemyśle czynników naukowych.

W miarę potrzeby i możliwości finansowych należy zainteresować wydziały lekarskie Uniwersytetów i postarać się, aby słuchacze ostatnich semestrów zainteresowali się problemem zdrowia w przemyśle przez przeprowadzanie badań i prac doktorskich z dziedziny higieny przemysłowo-społecznej.

Należy również wpłynąć, aby wszystkie uczelnie techniczne prowadziły obowiązkowe wykłady z dziedziny higieny pracy.

Systematycznie co miesiąc winny zakłady pracy podawać zarówno do wiadomości pracowników i zainteresowanych czynników (odpowiednich organów Ministerstw: Pracy i Opieki Społ., Zdrowia, Przemysłu) sprawozdania ze stanu prac dokonanych nad podniesieniem warunków zdrowotnych.

Dyrektor
Departamentu Ekonomicznego
E. Szyr

Jednolity tekst prawa przemysłowego i druków nprawnień przemysłowych

Na pismo Urzędu Wojewódzkiego Kieleckiego Wydziału Przemysłowego z dnia 7. VIII. 45 r. L. dz. 1/3/1615/46 w sprawie wydania jednolitego tekstu prawa przemysłowego wraz z instrukcjami i drukami uprawnień przemysłowych oraz pismo z dnia 9. VIII. 1945 r. L. dz. 1/3/1617/45 w sprawie stosowania art. 4 prawa przemysłowego tj. żądania dowodu obywatelstwa polskiego przy nabywaniu uprawnień przemysłowych, Ministerstwo Przemysłu wyjaśnia co następuje:

1. Jednolity tekst prawa przemysłowego uwzględniający zmiany, które zaszły w czasie od 7. VI. 1927 r. do 8. VIII. 1938 r., oprac. przez mgr. Jana Wencla, został wydany w 1945 r. nakładem Izby Rzemieślniczej w Krakowie, gdzie jest do nabycia.

2. Wykonanie przedruków wydanej w 1928 r. instrukcji technicznej, jak i instrukcji dla władz przemysłowych I i II instancji Ministerstwa Przemysłu i Handlu w 1938 r., winno być z uwagi na lokalne potrzeby scentralizowane w poszczególnych Wydziałach Przemysłowych Urzędów Wojewódzkich i załatwione w zakresie własnych możliwości w oparciu o wstawienie na ten cel odpowiednich sum do preliminarza budżetowego na nowy rok budżetowy.

3. W analogiczny sposób winna być potraktowana sprawa rejestr. uprawnień osobowych i rzeczowych, oraz druków uprawnień przemysłowych (potwierdzeń, zgłoszeń, koncesji, kart rzemieślniczych itp.) dla usprawnienia i ujednolicenia działalności władz przemysłowych I i II instancji na terenie całego Państwa.

Poza tym nadmienia się, że Ministerstwo Przemysłu przygotowuje obecnie wzory omawianych rejestrów i uprawnień przemysłowych, które po opracowaniu przesłane zostaną Wojewódzkim Wydziałom Przemysłowym, celem ich wydrukowania (patrz p. 2) i zaopatrzenia w nie władz przemysłowych I instancji.

Do czasu jednak otrzymania, opracowanych przez Ministerstwo Przemysłu wyżej wym. druków, należy posługiwać się drukami dotychczas stosowanymi.

4. Odnośnie przedkładania dowodu obywatelstwa polskiego przy ubieganiu się o nabycie uprawnienia przemysłowego, zainteresowany w braku posiadania obywatelstwa polskiego, stwierdzonego przez powiatową władzę administracji ogólnej w dowodzie osobistym przedwojennym, winien udowodnić posiadanie obywatelstwa polskiego wszelkimi dowodami bezpośrednimi, lub pośrednimi.

Zastępczymi dowodami będą: karta rozpoznawcza (Kennkarte), odpowiednie zaświadczenie Zarządu Miasta, Gminy, Komendanta Milicji Obywatelskiej itp.; w razie wątpliwości właściwa władza przemysłowa winna przeprowadzić sprawdzenie przedłożonych dowodów za pośrednictwem Oddziału Społeczno-Politycznego.

p. o. Dyrektora Departamentu
(J. Zięborak)

Jednolity system księgowości

Okólnik Nr. III/SK-1795 Ministerstwa Przemysłu, Departament Finansowy z dnia 19 grudnia 1945 r.

MATERIAŁY DO KSIĘGOWOŚCI PRZEBITKOWEJ

Departament Finansowy podaje do wiadomości że w styczniu 1946 r. Związek Zawodowy Pracowników Państwowych Koło Ministerstwa Przemysłu przystępuje do rozsyłania do poszczególnych zakładów pracy płyt i druków dla księgowości przebitkowej, opartej na jednolitym systemie.

W związku z powyższym należy się wstrzymać z zakupem mającym na celu zaopatrzenie przedsiębiorstw w te przedmioty, bowiem wkrótce nastąpi wysyłka aparatów do księgowania, skrzynek kontowych i odpowiedniej ilości kart kontowych i dziennikowych. Te spośród przedsiębiorstw, które posiadają księgowość prowadzoną za pomocą maszyn winny niezwłocznie powiadomić o tym Departament Finansowy, aby uniknąć zbędnego wysyłania pod ich adresem kompletów ręcznej księgowości przebitkowej.

JEDNOLITY PLAN KONT.

Departament Finansowy komunikuje, iż jednolity plan kont został zatwierdzony przez Przewodniczącego Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów i Ministra Przemysłu z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 1946.

W związku z tym wszystkie przedsiębiorstwa pod zarządem państwowym, w których rok operacyjny rozpoczyna się z początkiem roku kalendarzowego mają obowiązek prowadzenia księgowości w oparciu o wspomniany plan kont. Nie dotyczy to tych przedsiębiorstw, w których rok operacyjny nie pokrywa się z rokiem kalendarzowym. W tym wypadku przedsiębiorstwa do końca roku operacyjnego winny księgowość prowadzić w sposób dotychczasowy, stosując jednolity plan kont od początku nowego roku operacyjnego.

Jednolity plan kont wraz z instrukcją ukaże się w druku i zostanie rozesłany do wszystkich zakładów.

Departament Finansowy prosi Centralny Zarząd Przemysłu o niezwłoczne powiadomienie podległych mu przedsiębiorstw o powyższym zarządzeniu.

Dyrektor Departamentu
(—) Stefan Zawadzki

ZRZESZENIE PRZEMYSŁU PAPIERNICZO-PRZETWÓRCZEGO W KRAKOWIE

Na podstawie prawa przemysłowego z 1927 r. zorganizowane zostało Zrzeszenie Przemysłu Papierniczo-Przemysłowego na okręg Województwa Krakowskiego. Zrzeszenie to obejmuje na razie 14 zakładów przemysłowych prywatnych, a mianowicie 5 wytwórni pudełek i kartonaży, 5 wytwórni torebek papierowych i etykiet, 1 wytwórnię zeszytów, 1 wytwórnię tutek i 2 wytwórnie opakowań. Celem Zrzeszenia jest popieranie rozwoju przemysłu pod względem gospodarczym i technicznym, pozyskiwanie rynków zbytu w kraju i zagranicą, — oraz obrona interesów gospodarczych zrzeszonych. Prezesem Zrzeszenia jest Ob. Leon Illukiewicz, delegatem Urzędu Wojewódzkiego, Inspektor Przemysłowy Ob. Stanisław Habela. Zrzeszenie ma swe biuro w gmachu Izby Przemysłowo-Handlowej w Krakowie, ul. Długa 1.

Fundusz Aprowizacyjny

Dla uregulowania świadczeń aprowizacyjnych na rzecz przemysłu został stworzony Fundusz Aprowizacyjny. Biuro Funduszu Aprowiz. będzie ustalało co miesiąc przydziały artykułów żywnościowych z zakupów F. A. oraz określało wysokość kwot, którymi mogą dysponować poszczególne Centralne Zarządy na zakupy we własnym zakresie. Przepisy i warunki na jakich te zakupy wolno przeprowadzać również ustala Biuro F. A.

W ten sposób nastąpi jednolite zaopatrzenie w żywność świata pracy przez pokrycie niedoborów z kart żywnościowych.

Kapitał na ten cel powstaje z różnicy pomiędzy ceną kalkulacyjną wzgl. sztywną a komercyjną. Nadwyżki te będą odprowadzane bezpośrednio na konto F. A. w PKO Nr. I-6000, względnie za zezwoleniem Biura F. A. mogą być zużyte na zakupy przewidziane w danym miesiącu.

Ceny komercyjne poszczególnych artykułów będzie zatwierdzało Min. Przemysłu, Departament Ekonomiczny. Dla artykułów, które dotychczas były sprzedawane wyłącznie po cenie komercyjnej należy obliczyć koszta własne i przedstawić je do zatwierdzenia do Depart. Ekonom.

Sprzedaż po cenach komercyjnych wymaga zezwolenia przez specjalną komisję w składzie: Dyrektor Depart. Ekonom. Min. Przemysłu i delegaci Central. Urzędu Planowania oraz Biura F. A.

Dla sprzedaży zostały powołane Centrale Handlowe wzgl. Wydziały Zbytu, które są odpowiedzialne za wykonanie powyższych zarządzeń.

Równocześnie został ujednolicony sposób wystawiania rachunków sprzedaży po cenach komerc. oraz sposób ujęcia obrotów związanych z F. A. Sprzedaż komercyjna przez Zakłady Przemysłowe jest wzbroniona. Odciąży to wybitnie fabryki pozostawiając im zakres działania ściśle i bezpośrednio związany z produkcją. Akcja ta wpłynie również dodatnio na ustabilizowanie się rynku towarowego, nie mówiąc już o korzyściach dla świata pracy, gwarantując mu pewne minimum aprowizacyjne.

Okólnik Nr. 204 Min. Przemysłu w sprawie F. A. znosi równocześnie moc obowiązującą okólnika Minnist. Przemysłu Nr. 102-a, który do tego czasu regulował sprawę zbytu i cen komercyjnych. by.

Obuwie UNRRA i tekstylia dla przemysłu

Wojewódzka Dyrekcja Przemysłu Miejscowego w Krakowie, otrzymała w grudniu 1945 r. przydział obuwia UNRRA oraz tekstylii z Ministerstwa Przemysłu, Departamentu Przemysłu Miejscowego dla robotników i pracowników zakładów podległych Dyrekcji Przemysłu Miejscowego.

Na przydział składały się:

100 par obuwia UNRRA skórzanego (odnowionego), 300 par obuwia UNRRA brezentowego, 165 m wełny sukniowej damskiej, 126 m wełny ubraniowej, męskiej, 163 m flaneli, 190 m płótna bielonego, 49 m płótna firankowego, 142 m płótna ręcznikowego, 301 m surówki prześcieradłowej, 200 par kalesonów, 40 pulowerów dziecinnych, 25 par spodni roboczych, 30 ubrań, 200 par pończoch damskich, 200 par skarpet męskich, 200 par skarpet dziec. i 10 płaszczy uczniowskich.

Wartość cennikowa bez kosztów magazynowania przez „Społem" w Łodzi oraz bez kosztów transportu do Krakowa wyniosła 133,503.45 zł.

Przydział został rozdzielony proporcjonalnie pomiędzy poszczególne zakłady tak, że każdy z pracowników i robotników otrzymał po 1 sztuce.

Nierówna wartość indywidualnych przydziałów była nieunikniona, gdyż obuwie UNRRA czy też kupony ubraniowe nie wytrzymują porównania np. z ręcznikami.

W miarę dalszych przydziałów sprawy te ulegną same przez się uregulowaniu i każdy z pracowników i robotników otrzyma odpowiedni przydział.

Ogromna większość zakładów zdążyła przydział odebrać i rozdzielić jeszcze przed świętami.

Mundury i płaszcze uczniowskie ze względu na wysoką cenę były przedmiotami, które przyczyniły stosunkowo najwięcej kłopotu przy rozdziale. — Ogólnie podkreślano, że na przyszłość tego rodzaju przydziałów należy unikać.

W najbliższym czasie spodziewany jest dalszy przydział m. in. ubrania robocze i obuwie.

Dyrekcja Przemysłu Miejscowego czyni starania w kierunku uzyskania dalszych przydziałów.

Jeśli chodzi o potrzeby pracowników, to najbardziej palącą koniecznością są ubrania i obuwie robocze.

Organizacja zbytu Wojewódzkiej Dyrekcji Przemysłu Miejscowego

Wojewódzka Dyrekcja Przemysłu Miejscowego w Krakowie, obejmuje cztery oddziały branżowe, grupujące w sobie rzemysł materiałów budowlanych, przemysł chemiczny, metalowy, papierniczy, tekstylny i galanteryjny, łącznie 64 przedsiębiorstw.

Fabryki podległe Dyrekcji Przemysłu Miejscowego zostały prawie wszystkie uruchomione dzięki robotnikom, którzy z narażeniem życia w ostatnich chwilach wycofywania się okupanta ochroniły te przedsiębiorstwa przed kompletnym zniszczeniem.

Przedsiębiorstwa podległe Dyrekcji Przemysłu Miejscowego wykonują zakreślone im plany produkcyjne i są samowystarczalne. Kilka fabryk przekroczyło w ostatnim miesiącu plan produkcyjny i dochodzą do normy z 1939 roku.

Sprawa zbytu gotowych produktów nie była dotychczas scentralizowana i każde przedsiębiorstwo sprzedawało swoje wyroby we własnym zakresie.

Aby umożliwić prowadzenie racjonalnej polityki handlowej po linii nakreślonej przez Departament Przemysłu Miejscowego Ministerstwa Przemysłu, Dyrekcja Przemysłu Miejscowego zorganizowała na początku br. Referat Zaopatrzenia i Zbytu z Siedzibą w Krakowie, pl. Szczepański 5, IV p.

Referat Zaopatrzenia i Zbytu obejmuje kolejno wyłączność sprzedaży wszystkich przedsiębiorstw podległych Dyrekcji Przemysłu Miejscowego poczynając od branży materiałów budowlanych, która dysponuje następującymi artykułami: Kuchenne naczynia kamienne i kwasoodporne, garnki gliniane, wazony do kwiatów, kreda mielona, wapno palone, wapno nawozowe, cegła, dachówka, gąsiory, dreny, papa dachowa, wyroby betonowe, dachówka cementowa, szkiełka do latarek elektrycznych i zegarków, lustra, płyty szklane, galanteria szklana itp.

Planowa produkcja musi być planowo rozprowadzona, tak, aby wyprodukowane towary dostały się do Spółdzielni i Firm Handlowych Konsumów Robotniczych i Samopomocy Chłopskiej, które dają gwarancję, że ostatnia cena dla konsumenta będzie kalkulowana z godziwym zyskiem.

Normy przydziałów kartkowych

Normy miesięczne przydziałowe dla kart I kat. są następujące:

10 kg chleba, 2 kg mąki pszennej, 2 kg kaszy, 18 kg ziemniaków, 1 kg tłuszczu, 2 kg mięsa, 0,50 kg cukru, 2 pudełka zapałek, 20 gr herbaty lub 125 gr kawy, 0,4 kg soli, 0,20 kg mydła oraz dla nieposiadającego oświetlenia gazowego czy elektrycznego 1 l nafty.

2. Posiadacze Kart „C" dla ciężko pracujących otrzymują oprócz powyższych przydziałów dodatkowo jeszcze 8 kg chleba, 0,50 kg cukru, 1 kg mięsa, 0,50 kg kaszy, 0,25 kg tłuszczu oraz 0,75 kg kawy.

3. Na karty rodzinne I kat. „R" normy przydziałów miesięcznych wynoszą: 7 kg chleba, 1 kg mąki pszennej, 1,5 kg kaszy, 0,50 kg tłuszczu, 12 kg ziemniaków, 1 kg mięsa, 0,25 kg cukru, 2 pudełka zapałek, 20 g herbaty lub 100 g kawy, 0,15 kg mydła i ewentualnie 0,5 l nafty.

Dzieci do lat 13 powinny otrzymywać dodatkowo 7 litrów mleka a ponadto 0,30 kg wyrobów cukierniczych.

4. Mieszkańcy Warszawy mają dodatkowy przydział nazwany „S" a pracownicy podziemni, w kopalniach dodatek „PZ", na który składa się 18 kg chleba, 1 kg kaszy, 0,50 kg tłuszczu, 2 kg mięsa, 1,50 kg cukru i 375 g kawy.

Przydziały żywnościowe z UNRRA również wydawane są w ramach przydziałów kartkowych. I tak np. zamiast mięsa wydawane były konserwy lub śledzie a zamiast kaszy — suszone śliwki.

Kronika

Wskaźnik produkcji przemysłowej w sierpniu ub. r. (w zestawieniu z rokiem 1937—38 przyjętym za 100) wyniósł:

dla węgla kamiennego 75,7,
dla surówki martinowskiej 57,
dla stali 499,
dla rudy cynkowej 63,3,
dla cementu 35,7,
dla przędzy bawełnianej 28,1,
dla przędzy wełnianej 34,7.

DZIESIĘCIOKROTNE PODWYŻSZENIE KAR. Kary pieniężne i nawiązki, przewidziane przepisami prawnymi wydanymi przed 5 września 1939 zostały dekretem podwyższone 10-krotnie. Inspektorat 30-go obwodu pracy podaje do wiadomości, że najniższa grzywna wynosi obecnie 2.000 zł., a za niewykonanie nakazu inspektora pracy przewidziana jest kara od 1.000—20.000 zł.

EKSPORT. Wojewódzka Dyrekcja Przemysłu Miejscowego w Krakowie, opracowuje materiał cennikowy podległej jej firmy: Fabryka Kuchennych Naczyń Kamiennych i Kwasoodpornych (dawniej Münzer i Syn) w Bochni celem nawiązania kontaktu handlowego z Z. S. R. R. i pozyskania na nowo dla firmy przedwojennych rynków zbytu w dawnych województwach: lwowskim, tarnopolskim i wołyńskim. Prace prowadzi nowo-zorganizowany Referat Zaopatrzenia i Zbytu.

SUROWIEC KRAJOWY. Fabryka Guzików „Rogolith" w Białej podległa Wojewódzkiej Dyrekcji Przemysłu w Krakowie pracowała dotychczas na zapasac surowcowych pozostałych po okupancie. Ponieważ mączka rogowa importowana normalnie z Czechosłowacji była na ukończeniu, przeprowadzono próby nad zastosowaniem do wyrobu guzików mączki krajowej. Próby te okazały się dodatnie i fabryka nabyła partię surowca krajowego, zapewniając sobie normalną produkcję w oparciu na surowcu krajowym.

200% PRODUKCJI PRZEDWOJENNEJ. Krajowa Fabryka Lakierów i Preparatów Chemicznych L. Baranowski, pozostająca pod zarządem państwowym, w Dębnikach — mała i niepozorna, zatrudniająca kilkunastu zaledwie pracowników — osiągnęła 200 procent swojej produkcji przedwojennej. Założona w r. 1830 produkowała przy tej samej ilości ludzi i takich samych urządzeniach — do r. 1939, trzy do czterech ton towaru miesięcznie, w czasie okupacji 2½ tony, obecnie — produkuje 7 ton. Podkreślić przytym należy, że wyroby obecne nie ustępują w niczym pod względem jakości, wyrobom przedwojennym. Fabryka produkuje: lakiery białe i kolorowe, pokost ciemny i jasny, sekatywę, brunolinę i t. p.

Odpowiedzi Redakcji.

Obyw. Jan Grodkowski, Tarnów.

Pytanie: Komu przysługuje prawo przydziału węgla i do kogo na terenie Woj. Krak. należy się o to zwracać?

Odp.: Komunikujemy, że tak zwane zapotrzebowania na węgiel dla celów przemysłowych wydaje Urząd Wojewódzki, Wydział Przemysłowy, IV p. pok. 90. Węgiel ten jest przeznaczony wyłącznie na cele przemysłowe w pierwszej kolejności dla przedsiębiorstw państwowych, w drugiej zaś dla prywatnych, w wypadku, gdy wykonują prace dla instytucyj państwowych po cenach urzędowo ustalonych.

To samo tyczy się rzemiosła.

Dla wyjaśnienia dodajemy, że zapotrzebowania muszą być opiniowane przez Zjednoczenia, w których grupuja się firmy państwowe lub przez Zrzeszenia, jeżeli chodzi o przedsiębiorstwa prywatne. W pierwszym rzędzie sa zaopatrywane w węgiel przedsiębiorstwa państwowe.

Sposób realizowania węgla jest dwojaki. Pierwszy pobierany jest ze składów węglowych (kontyngent miesieczny 1.500 ton) dla firm krakowskich mniejszych nie posiadających własnych bocznic kolejowych, drugi zaś wprost z Centrali Katowickiej przez Centralę Krakowska, który przeznaczony jest dla wiekszych fabryk w Krakowie, posiadających bocznice oraz dla fabryk na terenie Województwa Krakowskiego (7.500 t.).

Odnośnie węgla dla przemysłu znajdujacego się na terenie województwa, opiniują referenci przemysłowi Starostwa Powiatowego. Węgiel przychodzi na stacje danej mieiscowości, gdzie jest rozdzielany między poszczególne przedsiebiorstwa na podstawie klucza ułożonego przez Wydział Przemysłowy Urzedu Wojewódzkiego.

Węgiel dla wymienionych instytucyi dla celów opałowych przydziela Wydział Aprowizacji i Handlu II p. pok. 38, pl. Szczepański 5.

Wydawca: Referat Inf. Prop. Wydziału Przemysłowego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie.
Redaguje: Komitet Redakcyjny. M—09093 Druk „Nowej Drukarni Dziennikowej"